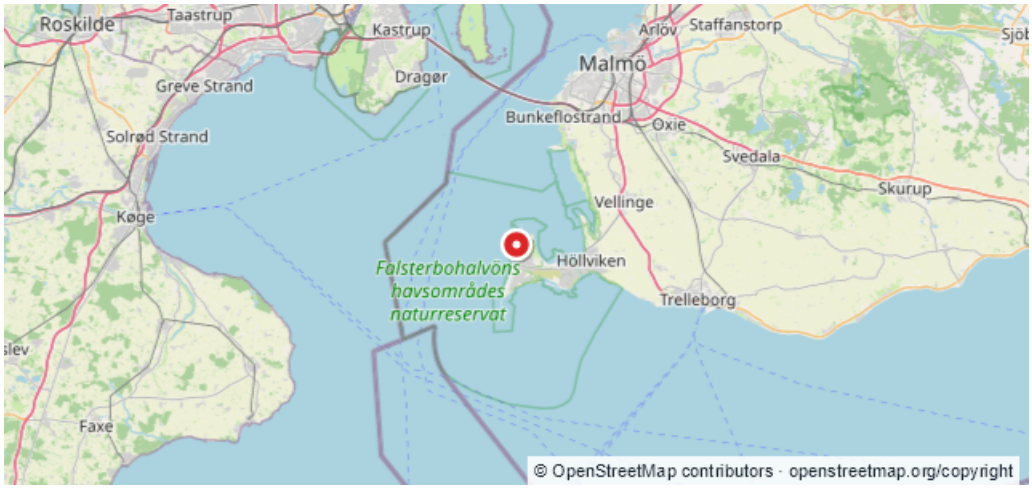
Hansakoggen

ID: 1418 · Bekræftet position
www.vragguiden.dk/vrag/1418

Position & Dybde

WGS84 · Beregnet WGS84-visning
55:25,746N 12:50,118E

ED50
55:25,78N 12:50,19E

Dybde (top)	Dybde (bund)
Ukendt	**Ukendt**
Stævnretning	Afstand til kyst
Ukendt	**0,3 km**

Beskrivelse

Kilde:$.EFS 1994 pkt. 401. omkring et vrag på ovenstående pos. er midler- tidig forbud mod ankring i en omkreds af vraget på 75 meter. Forbudent gælder indtil 31 dec 1994 (modtaget fra svenske U.f.s. nr 8/327 1994) (c)Rettet den 21/02-2001. ANDERS CLAUSEN ### Svensk kildeopdatering fra Fornsök **Registrering:** RAÄ L1987:6534 **Kilde:** Riksantikvarieämbetet, Fornsök (CC0 1.0) **Dato:** 01-01-1987 **Kildens position (WGS84):** 55:25,746N 12:50,142E **Område:** Vellinge, Skåne [Åbn den originale registrering i Fornsök](https://app.raa.se/open/fornsok/lamning/1ea3482c-cf78-4516-99ad-1fcb332b8adf) ### Dansk sammendrag af opdateringen Skanørskoggen, også kaldet "Hansakoggen" og "Tennvraget", er et 18,7 m langt vrag, 5,3 m bredt midtskibs, omkring 1 km nord for Skanør havn. Skroget omfatter køl, kølsvin med mastespor, bordlægning, indergarnering, mindst 36 bundstokke og en bevaret oplænger. De fleste bundstokke er knækket eller forskubbet, og agterstævnen ligger væltet mod styrbord agter for vraget, mens forstævnen mangler. Kølsvinet er 13,55 m langt, samlet af to dele og har både mastespor og spor efter en skrå mastestøtte. På styrbord side sidder fem støttestykker stadig på deres oprindelige plads, mens alle fem på bagbord side er revet løs, muligvis under forliset. Fundfordelingen, vragets slagside og skaderne på bagbord side tyder på, at fartøjet kæntrede i hårdt vejr. Rester af en bastmåtte og birkepinde med bark lå direkte på garneringen mellem spanterne, sandsynligvis for at beskytte last og skrog, men der er ikke fundet spor af selve lasten. Teglstenene om bord stammer fra en kabys. Blandt fundene er en sammenpresset tinkande, andre tin-, bronze- og keramikkar, en bronzetrefodsgryde, dyreknogler, tovværk, læder fra fodtøj, værktøjs- og skibsdele samt 16 kanonkugler af granit; i 2002 blev desuden en kanonkugle af kalksten bjærget. I mastesporet fandtes en korroderet sølvmønt. Skibsbygningsteknisk adskiller Skanørskoggen sig på flere punkter fra den blot ti år ældre Bremerkoggen, blandt andet i kombinationen af klink- og kravelbygning, tætningen af bordene og agterskibets form, hvilket viser forskellige samtidige byggetraditioner for kogger. En tværgående skibsbjælke, som senere blev genbrugt som brotømmer ved Skanörs borg, kan stamme fra vraget; den er dendrokronologisk dateret til 1300-

tallet, og træet er sandsynligvis hentet fra Polen-området. --- ### Svensk originaltekst fra Fornsök **Beskrivelse:** Fartygslämning, 18,7 m l och 5,3 m br midskepps. Kölsvin med mastspår, köl, bordläggning, innergarnering, bottenstockar och akterstäv hör till de huvudsakliga detaljer som syntes ovan sanden. Minst 36 bottenstockar är bevarade och 1 upplänga. Avstånden mellan bottenstockarna är mellan 0,1-0,22 m. De flesta bottenstockarna har knäckts eller förskjutits ur sitt läge. Av vrakets styrbordssida återstår 7 bord samt 5 garneringsplankor. Av babordssidan återstår 5 bord och 3 garneringsplankor. De tre första borden närmast kölen ligger på kravell, från stäv till stäv. Förstäven saknas men de bevarade bordläggningsplankorna visar tydligt vinkeln på densamma. Akterstäven ligger omkullfallen åt styrbord akter om vraket. Infästningen mellan köl och stäv är en förlängning av kölen som är intappad i stäven med ett stävknä. Stäven är tvådelad. På fyra ställen sitter järnkonkretioner, troligen efter fästena för rodret. Upptill är stäven avbruten. Kölsvinet, som är 13,55 m, består av 2 delar, skarvade med en bladlask. Det har en förtjockad del som hålls på plats av björnar, där styrbordssidans 5 björnar är bevarade och sitter i ursprungligt läge. På babordssidan har alla 5 björnar slitits loss, eventuellt i samband med förlisningen. Den förtjockade delen av kölsvinet rymmer förutom mastspår spår för en snedstötta till masten. Kölen ligger djupt nere i sanden och under en större mängd konkretioner (status 1995). 2002 hade ca 0,2 m sand försvunnit från vrakets insida, medan en aning mer sand hade byggts upp på landsidan närmast skrovet. Vraket hade delvis frilagts, bl.a. syntes samtliga björnar och en eller flera kanonkulor hade kommit fram (status 2002). De flesta fynden påträffades på vrakets styrbordssida eller styrbord om vraket. Detta i kombination med vrakets slagsida m.m. och det faktum att björnarna brutits av på babords sida gör att man förmodar att fartyget kantrat i hårt väder. De rester av en bastmatta samt björkpinnar med bark som påträffades vid undersökningen har legat direkt på garneringen mellan spanten, troligtvis för att skydda last och skrov. Inga spår av last har emellertid påträffats. Teglet kommer från en kabyss. De flesta av de många konkretionerna har inte kunnat tydas trots metallröntgen. "Skanörskoggen" skiljer sig i flera skeppsbyggnadstekniska drag från den blott 10 år äldre "Bremerkoggen", vilket visar på delvis åtskilda byggnadstraditioner i samtidens koggbyggande. Avvikelserna finns bl.a. i förhållandena mellan klink och kravell i botten mot stävarna, bruket av invändiga tätningslister på kravellborden, akterstävarnas spunning samt skrovformen, framförallt i akterpartiet. Vid grävningar i Skanörs borg i början av 1900-talet tog man tillvara en bjälke som sekundärt använts som bryggträ. Denna bjälke har visat sig vara en tvärgående skeppsbjälke som eventuellt kommer från vraket. Bjälken är daterad med dendrokronologisk analys till 1300-tal, och virket är troligen hämtat från Polenområdet. Bärgat vid de arkeologiska undersökningarna 1993 - 1995: Tennkanna, hoptryckt Del av lock (fästet till lockkanna) Hankkärl med lock, 2 delar, tenn 2 kokkärlsben, brons Kokkärlsben till mindre kokgryta Ben och bukparti av kokkärl, brons Bukparti av kokkärl, brons Keramikhank Kokkärl, brons 3 kärlfragment, brons Kärlfragment, keramik Trefotsgryta, brons Glasflaska (recent) Kokkärlsfragment 2 kokkärlsdelar, brons 3 trimstenar Slagg/varmsintrad sten Sten, lösfynd 16 kanonkulor, granit Kanonkula med vidhängande järn/sandkonkretion 83 järn/sandkonkretioner Järn-/sandkonkretion med avtryck av trä 14 järn-/sandkonkretioner, stenkol och tegelfragment Trädetalj och järn/sandkonkretion Järn/sandkonkretion med bronsdetalj som fastnat med sten o. dyl 3 läder- och benfragment och järn/sandkonkretioner 15 trä- och benfragment och järn/sandkonkretion 2 järn/sandkonkretioner med avtryck av nithuvud 25 huggspån, hasselnötsskal, träfragment, järn/sandkonkretioner, mossa, bark, slagg, metall (i ytterområdet kring vraket) Tegelfragment 2 murtegelfragment 2 murtegel 2 tegel, mursten Keramik och tegelfragment 4 benfragment Revben, svin Ryggkota (svin?) Tand från kreatur 3 revben 2 ben, skulderblad (?) 7 benfragment 4 benfragment och tegelflisor Trä, lösfynd Del av dymling 2 tågvirke, hampa? Barkfragment Bordplanka Knä, ek 2 träfragment 8 trädetaljer Trädetalj, del av spant Spantdel, ek 3 bottenstockar, ek Fragment av trekantslist Järnnagel/nit Järndetalj Drev, två delar Repstump, 20 cm, hampa? 3 tågvirkesfragment, hampa? Metallfragment av okänt föremål, 5 delar Skosula, 3 delar, läder Läderband (till sko?) 2 läderfragment 7 läder, trä och benfragment 7 täljd trästicka, träfragment och järn/sandkonkretion Handtag (till verktyg?) Fragment av björkpinne med bark Bark 5 sedimentprov 2 hasselnötsskal Svartgodskeramik 4 ben, rödgods, sten Bastmatta I mastspåret påträffades även ett korroderat mastmynt i silver. Skyddsbärgat 2002: en kanonkula av kalksten **Alternative navne:** - "HANSAKOGGEN" - "SKANÖRSKOGGEN" - "TENNVRAKET" **Orientering:** 1 km N om Skanörs hamn , V om Skanör-Falsterbo. **Placering:** Under vand **Terræn:** Sand **Antikvarisk vurdering:** Fornlämning **Antikvarisk kommentar:** Med anledning av en anmälan om bärgat skeppstimmer utförde SSHM en besiktning av ett vrak kallat "Skanör-Falsterbo 3" (L1987:6803), vilken ligger ca 110 m åt N. Läge, bevarandegrad, djup, klinksidor och bordens dimensioner talar för att detta vrak skulle kunna vara identiskt med

"Skanörskoggen" (L1987:6534). Man har diskuterat huruvida de bärgade skeppsdelarna, som skall ha tagits upp ca 50-100 m från detta vrak, kommit från "Skanörskoggen", men analys av desamma pekar mot att de snarare kommit från ett annat vrak (SMA 921:005, oklart vilken lämning som åsyftas). **Begrundelse:** Fartygslämningen har daterats dendrokronologiskt till omkring 1390. **Anbefalet vurdering:** Övrig kulturhistorisk lämning **Aktualitet:** Fundet er bekræftet ved en fysisk undersøgelse **Undersøgelsesstatus:** Delundersökt — Vraket påträffades vid säkring av det s k "Tegelvraket" (L1987:6575) i oktober 1992. Undersökningar av vraket har utförts av Fotevikens maritima centrum under åren 1993-1995. Begränsade områden i för och akter frilades för att få fram kölens form. Efter undersökningarnas slut säkrades vraklämningen med vägmattor och sandsäckar. För att skydda vraket mot sydväst- och väststormar placerades en kasun ut väster om vraket. Senare kontroller har emellertid visat att sandurgröpningsprocessen och växtlighetens etablering är kraftig, trots försöken till säkring av vraket. En kanonkula av kalksten skyddsbärgades 2002. Kapten Esse Eriksson skall på 1960-talet påträffat ett vrak, som bedömdes vara av medeltida ursprung. Detta vrak kan eventuellt ha varit "Skanörskoggen". **Skadestatus:** Ikke registreret som beskadiget **Egenskaber:** - Byggnadsteknik: Kravell - Material: Järn/stål, Trä **Skriftlige kilder:** - Arkivhandlingar: Svenskt marinarkeologiskt arkiv (SMA) - Litteraturhänvisning: Rapport Stiftelsen Fotevikens Maritima Centrum "Skanörskoggen. Förundersökning. Rapport från år 1992 och 1993". Höllviken 1994. - Bunse, Anders & Jakobsen, Björn M. 1999. "Skanörskoggen" Rapport Fotevikens Museum 1999. - SvD 1993-10-20 - Arbetet 1993-10-06 - Dyk nr 5 1998 **Publiceret:** 13-12-2021 **Senest ændret:** 13-12-2021 **Registreringsgrundlag:** Sjökort **Målemetode:** Manuell inprickning **Positionsfejlmargin:** 10 m **Indlæsningsusikkerhed:** 25 m

Sidst rettet af: twm Dato: 15-09-2026